

LUIGI MARIA
EPICOCO

ENEJEVA IZBIRA

Ključ za razumevanje sedanjosti

Slovenski prevod
ANDREJ TURK

salve

Avtorjeva spremna beseda

Človek je bitje, ki posnema in se uči živeti z opazovanjem drugih. Da bi razumel samega sebe, je v vseh zgodovinskih obdobjih opazoval druge in se po njih zgledoval. O tem pričujejo tudi znameniti antični epi, kot so *Iliada*, *Odiseja* in *Eneida*, navdihnjena besedila, kot je Sveto pismo, v novejšem času pa Dantejeva *Božanska komedija*, Shakespearova dela in Tolkienov *Gospodar prstanov*. Morda se bo kdo nad mojim primerjanjem tako različnih literarnih žanrov celo zgražal, vendar tega ne počnem z literarnega, filozofskega, filološkega ali še kakšnega vidika, ampak v prepričanju, da smo vsi potopljeni v neki domišljjski svet, ki vpliva na naše razmišljanje. Menim, da nas ta svet na neki način določa in spreminja.

Od pojava kinematografije naprej domišljjski svet ni več omejen na bralčeve predstave o zapisanem besedilu, ampak postaja predmet vse bolj nazornih vizualnih predstavitev. Kljub neslutnemu tehnološkemu napredku in antropološkim spremembam v nas še vedno vsaj latentno deluje nekakšna domišljjska abeceda v obliki civilizacijskih delcev, ki se genetsko prenašajo iz roda v rod. Zato smo tudi priča vedno večjemu zanimanju za klasična antična dela. Med njimi je

eno, ki se morda komu zdi obrobnega pomena, a je po mojem mnenju ključ za razumevanje sedanjosti. Govorim o Vergilovi *Eneidi*, s katero je prežeto vse moje razmišljanje v tej knjigi.

Enejeve osebne poteze in doživetja so se mi zdele zelo primerni za ponazoritev naše sedanjosti. Zato sem za začetek vsakega poglavja izbral kak parafraziran odlomek iz te antične zgodbe, ki ne opisuje le zunanjih dogodkov, ampak tudi dogajanje v srcih njenih junakov. Sledi moje razmišljanje, s katerim sem želel njihove izkušnje povezati z našo sedanjostjo in raznimi izbirami, ki se nam ponujajo.

Naj posebej poudarim, da je zame krščanstvo nezamenljiva izbira. Izhajam iz prepričanja, da nam evangelijsko sporočilo in predvsem Jezus kot oseba dajeta najbolj realen in optimističen pogled na svet in življenje. Tudi če v njem ne prepoznamo Božjega Sina, doslej nisem srečal nikogar, ki bi imel prepričljivejše argumente od njegovih. Po mojem mnenju je prav Jezus tisti, ki je bolje kot Enej povezal v celoto vse delce in vidike resničnosti: neba, zemlje in človeškega življenja. Zato veliko mojih razmišljanj na teh straneh sloni na svetopisemskih podobah. Upam, da bo ta knjiga človeku našega časa, ki mu v trenutni zimi duha primanjkuje upanja, pomagala potrpežljivo čakati na prihajajočo pomlad. O da bi nas te strani naredile enako odločne kot Eneja, ki se je po osebni tragediji še bolj oklenil življenja!

RESNICA NI POD NAŠIM NADZOROM

Eneida ni edina zgodba, ki opisuje skrajne človeške napore, brodolome, viharje in nasprotnne vetrove, ki nam poskušajo preprečiti doseg naših ciljev. Pravzaprav so vse antične zgodbe polne kriz. Kot da bi želele poudariti, da je tudi vse človeško življenje prepleteno s krizami, ki jih doživljamo kot nasproten veter na poti k svojemu cilju.

Ker zaradi tega besedo »kriza« vedno razumemo slabšalno, bi vam rad kot alternativo temu predstavil odlomek iz knjige *Du bon usage des crises* [Kako izkoristiti krize] francoske avtorice Christiane Singer, ki pravi:

»Na svoji življenjski poti sem spoznala, da se krize dogajajo zato, da se nam ne bi zgodilo najhujše. In kaj je to? Najhujše je pluti skozi življenje brez vsakega brodoloma, se vedno zadrževati na površju vsega, plesati s sencami, se izgubljati v plehkostih, plavati po močvirju govoric, videzov in klišejev, ne da bi se kdaj poglobil vase in druge.

V družbi, kjer primanjkuje učiteljev, nas prav krize poučujejo in nam pomagajo vstopiti v globlje razsežnosti življenja, ki mu dajejo smisel.

V družbi, ki poskuša odvrniti našo pozornost od vsega pomembnega in nam ne kaže poti v globino, ker se boji pogledati vanjo, lahko samo krize porušijo zidove, ki nas obdajajo.

Kriza je kot oblegovalni oven, ki lahko prebije zapahnjena vrata trdnjav, v katere se zapiramo z vsem arzenalom naših prepričanj.«

Ta odlomek nam ponuja nov pogled na vse naše krize, viharje in ovire, s katerimi se srečujemo.

Ljudje si ves čas prizadevamo vzpostaviti življenjsko ravnotežje, pri tem pa pogosto spregledamo nekaj zelo pomembnega. V takem življenju, kjer mora vse teči gladko in v skladu z našimi predstavami, ni prostora za nepričakovano; kar uhaja našemu nadzoru, dojemamo kot sovražno.

Ugotovili smo že, da je popoln nadzor nad življenjem prazna utvara, enačenje odraslosti z neodvisnostjo pa navaden mit. Odraslost ni v sposobnosti nadzorovanja lastnega življenja, temveč v sprejemanju tega, kar nam uhaja iz rok.

Tudi kadar v trenutkih nemoči iščemo terapevta ali duhovnega voditelja, počnemo to predvsem zato, da bi nam pomagal povrniti nadzor nad stvarmi. Pri tem pa nemalokrat s presenečenjem odkrijemo, da

nam notranjega miru ne prinese ponoven prevzem nadzora, ampak sprejetje naše nepopolnosti, neprijetnosti in stvari, ki jih ne razumemo.

Vsaka kriza nas pretrese, sesuje naše predstave o sebi in nam pokaže, kdo smo v resnici.

Prav to dejstvo si bom vzel za izhodišče podrobnejše analize tega, kar je po mojem mnenju bistvo vsake krize.

Kriza najprej postavi pod vprašaj naše predstave in ustaljeni red. Da smo se znašli v krizi, ugotovimo, ko se zatresejo temelji našega življenja in kar nenadoma izgine vse, kar se nam je še včeraj zdelo resnično in zanesljivo. To ne pomeni, da resničnega in zanesljivega ni več, ampak le to, da se več ne ujema s predstavami, ki smo si jih o tem ustvarili v glavi.

Tudi Sveto pismo nas opozarja, da se vse vidne stvari, na katere se zanašamo in od njih pričakujemo odrešenje, neizogibno izkažejo za malike. »Bog«, ki ga lahko vidimo, je vedno malik.

Zato je že stara zaveza prepovedovala upodabljanje Boga: »Ne delaj si rezane podobe in ničesar, kar bi imelo obliko tega, kar je zgoraj na nebu« (2 Mz 20,4).

Kriza ne postavlja pod vprašaj obstoja resničnega in dobrega, temveč le naše predstave o tem. Obenem nas vabi, naj sprejmemo resnično in dobro takšno, kot se nam razodevata, ne pa da ju zanikamo.